

Notat

Modtager(e):

Uddannelses- og Forskningsudvalget

Kommenteret høringsnotat vedrørende forslag til lov om ændring af lov om adgangsregulering ved videregående uddannelser (Begrænsning af dobbeltuddannelse)

Uddannelses- og Forskningsministeriet har den 31. august 2016 sendt ovennævnte udkast til lovforslag i høring blandt relevante institutioner og organisationer. Høringen har også været offentliggjort på Høringsportalen.

Ved høringsfristens udløb den 23. september 2016 var der indkommet 30 hørings svar.

I dette notat gives et kort resumé af de væsentligste bemærkninger til lovforslaget.

1, Generelle bemærkninger til lovforslaget

Danmarks Tekniske Universitet, Copenhagen Business School - Handelshøjskolen, Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Erhvervsakademier, KL, Dansk Byggeri og Tekniq er overvejende positive over for lovforslagets formål. Disse høringsparter har dog også i vidt omfang fremsat forskellige indholdsmæssige bemærkninger, jf. nedenfor.

Danske Studerendes Fællesråd, FTF, LO, Foreningen af Danske Lægestuderende og MVU-netværket er overvejende negative over for lovforslagets formål og bemærker bl.a., at lovforslaget vil medføre, at det bliver sværere at skifte erhvervs-mæssigt spor, og at lovforslaget forhindrer realisering af uddannelsesønsker, samt at relevante videreuddannelsesmuligheder lukkes.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Begrænsning af dobbeltuddannelse

Danske Professionshøjskoler finder det u hensigtsmæssigt, at lovforslaget blokerer for borgernes ønske om at tilpasse sig efterspørgslen på arbejdskraft.

Danske Studerendes Fællesråd finder, at lovforslaget trækker i en negativ retning, idet mulighederne for studerendes sammensætning af løbende uddannelsesvalg begrænses. *Danske Studerendes Fællesråd* bemærker endvidere, at de 2.200 studerende, der påbegyndte dobbeltuddannelse i 2014, er udtryk for 1.500 forskellige kombinationer og dermed unikke sager.

LO, Ingeniørforeningen IDA og Socialpædagogerne er kritiske over for, at besparelser på uddannelsesområdet finansierer andre formål end uddannelse.

Københavns Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Copenhagen Business School - Handelshøjskolen og Danske Professionshøjskoler bemærker, at dobbeltuddannelse i visse tilfælde kan være hensigtsmæssigt eller godt begrundet.

25. oktober 2016

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4

Post Postboks 2135
1015 København K

Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 16/038995

Ministeren bemærker, at flere end 2.200 personer i 2014 påbegyndte en ny ordinær videregående heltidsuddannelse, efter at de havde gennemført en videregående uddannelse på samme eller højere niveau. Mange af de studerende, der påbegynder en ny videregående uddannelse, gør det få år efter, at de har gennemført den første uddannelse. Denne form for dobbeltuddannelse er som udgangspunkt en stor omkostning for samfundet. Uanset at der er tale om mange forskellige kombinationer af dobbeltuddannelse, er der tale om et ganske stort antal, som er udtryk for en uhensigtsmæssig anvendelse af statens økonomiske midler.

Ministeren bemærker endvidere, at der lægges vægt på, at der er fri og lige adgang til uddannelse i Danmark. Alle har således mulighed for at blive optaget på en fuldt statsfinansieret videregående uddannelse, og alle med lyst og kvalifikationer til det kan uddanne sig indtil højeste niveau. Herudover er der et bredt udbud af videregående uddannelse i efter- og videreuddannelsessystemet og nogle hele videregående uddannelser udbydes på deltid med delvis deltagerbetaling. Lovforslaget ændrer ikke på disse muligheder.

Ministeren bemærker endvidere, at der kan være god grund til at foretaget et uddannelsesmæssigt sporskifte, hvis en person med videregående uddannelse ikke har anvendt uddannelsen på arbejdsmarkedet i en årrække, jf. nedenfor.

Ministeren bemærker endvidere, at der i dag i vid udtrækning er gode muligheder for den enkelte til at uddanne sig til højere niveau, også på uddannelsesområder, hvor dobbeltuddannelse er hyppig. Ikke desto mindre vurderes det hensigtsmæssigt, at der overvejes muligheder for at forbedre fagligt relevante overgange fra bachelor- og professionsbachelor til kandidatuddannelser, og en afsøgning af potentialet for at udbyde flere hele uddannelser tilrettelagt på deltid, hvor der er efterspørgsel herefter. Udviklingen af uddannelsesveje i særlige tilfælde, hvor der viser sig at være uhensigtsmæssige blindgyder for studerende, kan med fordel understøttes.

Danske Professionshøjskoler, Danske Erhvervsakademier, Erhvervsakademi Danmark, Danske Studerendes Fællesråd, LO, FTF og MVU-netværket er bekymrede over, at lovforslaget kan få den konsekvens, at flere studerende afbryder en uddannelse for ikke at blive omfattet af begrænsningen af dobbeltuddannelse.

Ministeren bemærker, at lovforslaget ikke forhindrer studerende i at færdiggøre deres nuværende uddannelse, og at lovforslaget heller ikke begrænser mulighederne for at uddanne sig på et højere niveau. Man må som udgangspunkt kunne gå ud fra, at studerende vælger en uddannelse med henblik på, at kvalifikationer fra uddannelsen anvendes på arbejdsmarkedet.

Ministeren bemærker endvidere, at det er i alles interesse, at studerende vælger den rigtige uddannelse – første gang. I denne forbindelse har både den studerende selv og institutionernes vejledning et ansvar.

Danske Studerendes Fællesråd og MVU-netværket kritiserer, at forslaget er vedtaget med meget kort behandlingstid som en del af en anden aftale og uden ordentlig mulighed for inddragelse af involverede aktører eller en demokratisk proces.

Ministeren bemærker, at det har været nødvendigt at arbejde målrettet mod en ikrafttræden af lovforslagets initiativer før sommeroptaget 2017 for at nå den bag-

vedliggende politiske aftales økonomiske målsætninger. Herudover vil de bekendtgørelser, der udmønter lovforslagets bemyndigelser, blive udsendt i ekstern høring.

Danske Studerendes Fællesråd er stærkt kritiske over, at lovforslaget lægger op til øget brugerbetaling, og at omvalg i forhold til karriere ikke bør betinges af økonomiske vilkår.

Syddansk Universitet foreslår, at der fortsat bør være mulighed for dobbeltuddannelse, hvis der er ledige pladser på uddannelsen, og den kan gennemføres med deltagerbetaling.

Ministeren bemærker, at der med de foreslåede initiativer ikke lægges op til, at man som studerende skal kunne betale for ordinær videregående uddannelse for at undgå begrænsning af dobbeltuddannelse. Lovforslaget lægger derfor ikke op til øget brugerbetaling, ligesom lovforslaget ikke ændrer det grundlæggende princip om, at danske og ligestillede studerende ikke kan opkræves deltagerbetaling for deltagelse i ordinær heltidsuddannelse. Der ændres heller ikke på de eksisterende regler for deltagerbetaling for deltidsuddannelse.

2.2. Dispensation fra begrænsning af dobbeltuddannelse

Danske Professionshøjskoler, Danske Erhvervsakademier, DSF, Dansk Erhverv, Dansk Industri, LO, FTF, KL, Dansk Byggeri, Tekniq, Rederiforeningerne og MVU-netværket er overvejende positive over for, at der vil blive mulighed for at meddele dispensation og undtagelse fra begrænsning af dobbeltuddannelse. En del af disse høringsparter – *Syddansk Universitet, Aalborg Universitet, Danske Professionshøjskoler, Dansk Industri, FTF og MVU-netværket* – ønsker dog en uddybning eller præcisering af de foreslåede bestemmelser.

FTF ser gerne, at dispensationsordningen bliver så omfattende som muligt inden for det samlede provenu af lovforslaget.

Ministeren bemærker, der kan være gode grunde til at foretage et sporskifte selv om man allerede har gennemført en videregående uddannelse. Der lægges på den baggrund op til, at der meddeles dispensation til personer, der af helbredsmæssige årsager ikke længere kan anvende en tidligere gennemført uddannelse på arbejdsmarkedet. Ministeren forventer, at undtagelse sker på baggrund af lægeerklæring, både ift. fysisk og psykisk sygdom, nedslidning mv., eller som led i revalideringsforløb mv. Der lægges endvidere op til, at der meddeles dispensation til personer med en forældet videregående uddannelse. Afgørelse om dispensation træffes af den enkelte institution. Ministeren forventer, at der vil blive dispenseret, hvis uddannelsen ikke har været anvendt på arbejdsmarkedet i mindst 5 år, eller hvor den oprindelige uddannelse er ændret væsentligt eller helt bortfaldet.

Ministeren bemærker endvidere, at der i forbindelse med udmøntningen af lovforslagets bemyndigelser i bekendtgørelsesform vil blive fastlagt nærmere grænser for dispensationsreglerne, og at udkast til disse bekendtgørelser også vil blive udsendt i ekstern høring. Det bemærkes dog også, at der uanset den nærmere udformning af reglerne vil være overgivet et vist skøn til den enkelte uddannelsesinstitution med henblik på, at reglerne har den fornødne indbyggede fleksibilitet til at kunne imødekomme konkrete omstændigheder.

2.3. Undtagelse af uddannelser

Nordisk Konservator Forbund, Konservatorskolens Aftagerpanel og Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser ønsker konservatoruddannelsen undtaget, idet uddannelsen kun optager nye studerende hvert tredje år, og idet en stor del af de studerende har en tidligere uddannelsesbaggrund. *Nordisk Konservatorforbund* har udarbejdet en medlemsundersøgelse med titlen "Konservatorernes dobbeltuddannelse og tværfaglighed".

Ingeniørforeningen IDA finder, at begrænsning af dobbeltuddannelse er uheldig på de tekniske og naturvidenskabelige områder, idet der i 2025 vil mangle 9.300 ingeniører og 4.200 naturvidenskabelige kandidater. Ingeniørforeningen IDA foreslår derfor, at disse uddannelser undtages.

Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser ønsker bygningskonstruktøruddannelsen undtaget, idet de to danske arkitektskoler lægger stor vægt på fortsat at kunne optage studerende med denne uddannelsesbaggrund, der bidrager med relevante kompetencer til studiemiljøet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Ingeniørforeningen IDA anfører, at det fortsat bør være muligt at blive uddannet folkeskolelærer trods tidligere uddannelse, idet denne anden faglige baggrund kan styrke undervisningen.

Danmarks Tekniske Universitet foreslår, at hele ingeniørområdet undtages på grund af generel mangel på ingeniører på det danske arbejdsmarked.

Foreningen af Danske Lægestuderende ønsker medicinuddannelsen undtaget.

Socialpædagogerne anbefaler, at der tages højde for, at der i tilfælde med for mange uddannede inden for en faggruppe, gives mulighed for ny uddannelse på samme niveau.

Ministeren bemærker, at der forventes at kunne ske undtagelse af enkelte, hele videregående uddannelser, hvor det vurderes, at dimittender fra disse uddannelser har en høj sandsynlighed for efterfølgende beskæftigelse. Det vurderes endvidere hensigtsmæssigt, at undtagelse af disse uddannelser sker på baggrund af fastsatte kriterier med en meget høj grad af gennemsigtighed, ensartethed og konsoliderede data. I denne forbindelse forventes der at blive lagt vægt på, at nyuddannede fra uddannelserne har systematisk lav ledighed, at optaget på uddannelserne er ikke steget nævneværdigt i en årrække, og at uddannelserne ikke er dimensionerede.

Ministeren bemærker endvidere, at der ikke er lagt op til, at den konkrete undtagelse af bestemte uddannelser vil ske i forbindelse med Folketingets behandling af dette lovforslag. Uddannelses- og Forskningsministeriet vil i forbindelse med udarbejdelse af de bekendtgørelsesregler, der udmønter lovforslagets bemyndigelser, fastlægge kriterier for undtagelse af bestemte uddannelser, og det forventes, at der i forbindelse med den eksterne høring over udkast til disse bekendtgørelser ligeledes kan orienteres om kriterierne. Vurderingen af de enkelte videregående uddannelser i forhold til de fastsatte kriterier kan ændre sig over tid, og undtagelsen af bestemte uddannelser fra begrænsningen af dobbeltuddannelse kan derfor ligeledes ændre sig fra år til år.

2.4. Øvrige bemærkninger om lovforslaget

2.4.1. Øgede administrative omkostninger

Danske Universiteter, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Danske Professionshøjskoler og Danske Studerendes Fællesråd anfører, at lovforslaget medfører øget sagsbehandling og dermed øgede administrative omkostninger.

Ministeren bemærker, at det er en forudsætning for aftalen bag det foreliggende lovforslag, at initiativet gennemføres inden for institutionernes nuværende økonomiske ramme.

2.4.2. Ikrafttrædelse

Aarhus Universitet anfører, at lovforslagets forventede ikrafttrædelsestidspunkt er en udfordring for den igangværende studievejledning, idet der allerede nu vejledes frem mod optagelsen 2017. Lovforslaget vil derfor ramme studerende, der er blevet vejledt efter de hidtil gældende regler. Der er endvidere brug for tid til at udvikle IT-understøttelse. *Aarhus Universitet* foreslår derfor en udsættelse af ikrafttrædelsesdatoen.

Ministeren bemærker, at ikrafttrædelse med virkning for sommeroptaget 2017 er en forudsætning for at nå den bagvedliggende politiske aftales økonomiske målsætninger.